

I detta nummer:

- Nya landsbygdsprogrammet
- Bredband
- Nya grödor
- Landsbygdsprogrammet i skogen

Allmänt/ Jordbruk & landsbygd

Du som läsare av detta blad känner säkert till att vår lantbruksdirektör Christel Benfalk slutade tidigare i år för att ge sig i kast med jobbet som VD för Svensk Mjölk. Vi är just nu i slutskedet med rekryteringen av hennes efterträdare och vi kunde glädja oss åt ett stort intresse för jobbet. Många duktiga människor ville bli lantbruksdirektör i Uppsala län så vi har mycket välgrundade förhoppningar om att snart ha en ny, engagerad lantbruksdirektör på plats. Vi tänkte nog också fortsätta att hålla oss till den inarbetade yrkestiteln, trots den ändrade benämningen på både departementet och dess chef. I skarven mellan avgående och tillträdande chef har vi delat på uppgiften att leda verksamheten där en del fallit på mig.

Verksamheten har rullat på intensivt över sommaren och förhösten. Vi har hunnit långt med blockredigeringen efter årets inventering, trots att utgångsläget kunde ha varit bättre och vi är hyfsat långt framme med årets kontrollarbete. Vi gläder oss också åt ett gott gensvar på den enkät som många av Er fått och besvarat. Tack för det!

På utbetalningssidan har vi en lång kö och den jobbar vi med för fulla muggar. Det gäller för också beträffande stöd från landsbygdsprogrammet. Och apropå på detta program så finns nu ytterligare medel hos PTS för bredbandssatsningar och där har vi ju sedan tidigare medel i just landsbygdsprogrammet. Det återstår fortfarande stora behov att täcka när det gäller bredbandstillgången på vår landsbygd. För Sverige finns en målsättning att 90 procent av hushållen ska ha en bredbandsanslutning med minst 100 mbits överföringskapacitet år 2020. Till det målet är det en jättelång väg att vandra. Täckningen totalt i riket med den standarden är idag mindre än 50 procent.

På nationell nivå drar det nu också ihop sig alltmer till förberedelser inför den programperiod för EU-stöden som ska ta vid efter 2013. Ett frågebatteri kopplat till landsbygdsprogrammet landade på vårt bord i somras och föranledde oss att kalla samman det partnerskap vi har till en välbesökt diskussionskväll i slutet av augusti. Många värdefulla synpunkter kom fram som vi kunde förmedla vidare till Jönköping och Stockholm.

I dagarna har Statskontoret offentliggjort en studie av djurskyddet i landet efter länsstyrelsernas övertagande av uppgiften från kommunerna. Rapporten konstaterar att antalet inspektioner gått ned men att kvalitén i kontrollarbetet förbättrats och att fler fall av missförhållanden nu upptäcks. I detta ligger knappast någon försämring av djurhållningen utan det återspeglar just vad Statskontoret säger, nämligen att kvalitén i kontrollarbetet höjts. Till denna saken hör för övrigt också att inte bara lantbrukets produktionsdjur ingår utan även den stora mängden sällskapsdjur. I vårt län arbetar vi nu så att vissa inspektörer enbart jobbar med kontrollarbetet inom jordbruket och andra enbart med sällskapsdjuren. Detta för att få bättre styrning på verksamheten.

Leif Byman, Länsråd

Innehåll

Nya landsbygdsprogrammet	sid 3
Bredband	sid 4
Nya grödor	sid 5
Landsbygdsprogrammet i skogen	sid 7
LOVA, lindar och SAM	sid 8
Bromsa tisteln	sid 9
Kurser & rådgivning	sid 11

Återkrav efter inventeringen av jordbruksmark

Länsstyrelsen har påbörjat arbetet med att utreda vad som ska återkrävas till följd av den inventering av jordbruksmark som Jordbruksverket genomförde under åren 2008 till och med 2010. Stöd som betalats ut för mark som i inventeringen visade sig inte uppfylla kraven på jordbruksmark måste betalas tillbaka. Först utreds återkrav av gårdsstöd som betalats ut för stödåren 2005 till och med 2007. Senare under hösten och vintern följer återkrav av gårdsstöd för åren 2008 till och med 2010, miljöstöd och kompensationsbidrag.

Kontrollera uppgifterna i återkravsbeskedet!

Du som är berörd får först ett preliminärt besked om återkrav. Gäller det gårdsstöd grundar det sig helt på Jordbruksverkets beslut om indragna stödrätter. Länsstyrelsen gör ingen ytterligare utredning om vi inte får in synpunkter. Det är därför viktigt att du kontrollerar att uppgifterna verkar korrekta. Om du tycker att det finns fel i underlaget ska du skicka in synpunkter skriftligt till Länsstyrelsen. Synpunkter som kan påverka återkravet är till exempel att Länsstyrelsen fastställt arealerna vid fältkontroll före år 2008 eller i en åtgärdsplan/åtagandeplan för betesmarker.

Support 018-19 51 69, 018- 19 51 72

Jordbruk och landsbygd

Följ utvecklingen med det nya Landsbygdsprogrammet

Regeringen har gett Jordbruksverket och Skogstyrelsen i uppdrag att ta fram ett underlag för nytt Landsbygdsprogram 2014-2020 som ska vara färdigt den 30 maj 2012. Underlaget ska innehålla detaljerade beskrivningar av ersättningar och stöd, vilka mål som ska uppnås med dem och indikatorer för att mäta resultatet, samt de beräkningar som ligger till grund för beloppen. Miljö, klimat och innovation ska styra det nya landsbygdsprogrammet i större utsträckning än i dag.

Varför ett nytt landsbygdsprogram?

EU:s gemensamma jordbrukspolitik kommer från 2014 att fokusera på att bli bättre att klara livsmedelsförsörjningen, värna klimatet och förvalta naturresurserna samt bevara en levande landsbygd och målen för landsbygdsprogrammet ska kopplas till detta. Förslag till mål har tagits fram inom följande områden: Minskade utsläpp och vattenkvalitet, Friluftsliv – landskap, Kulturmiljö, Biologisk mångfald,

Anpassning till klimatförändringar, Begränsad klimatpåverkan, God konkurrenskraft, Service och infrastruktur, Attraktiv landsbygd och Djurvälstånd.

Vad tyckte partnerskapet i Uppsala län?

På partnerskapets möte den 29 augusti fick deltagarna ge synpunkter på vad som är bra med nuvarande program och vad som behövde ändras till det nya. Det framkom att Leader och miljöersättningarna ska behållas till det nya programmet liksom regionalisering av stöden. Mötet ville att detaljstyrningen och kraven på offentlig medfinansiering skulle ändras. Man önskade även att uthållighetsaspekten ska komma in mer i det nya programmet och såg vikten av att skapa förtroende i alla led för att uppnå målen.

Var med och påverka arbetet!

Du kan som enskild och genom din organisation eller förening vara med och påverka programmets innehåll. Landsbygdsnätverket är huvudkanalen för kommunikation och dialog med berörda myndigheter och organisationer. På webbsidan: www.jordbruksverket.se/nyttlandsbygdsprogram finns mer information. Där hittar du bland annat förslag och beskrivning av målen för det nya programmet, möjlighet att prenumerera på nyhetsbrevet, information om hur du kan vara med och påverka utformningen av programmet samt länk till en diskussionssida på Facebook.

Karin Svanäng 018-19 52 24

Foto: Ylva Englund, Camilla Andersson, cc.flickr.com/reinholdberinger

Jordbruk & landsbygd

Ökad bredbandstäckning i Uppsala län

Uppsala län har målsättningen att öka täckningen av bredbandstjänster och fibernät. Länsstyrelsen beviljar stöd till bredbandsutbyggnad i de områden i länet där operatörerna inte finner det lönsamt att själva bygga ut. Det finns särskilda medel till bredbandsutbyggnad som kan sökas fram till 2013 av föreningar, organisationer, byalag, företag, grupper av företag och kommuner. Grävning, material, projektering och svetsning är exempel på kostnader som är stödberättigade. Innan arbetet påbörjas ska projektansökan ha inkommit till länsstyrelsen i Uppsala län.

Hur söker man stöd?

Uppsala län har målsättningen att öka täckningen av bredbandstjänster och basinfrastruktur för fiber. De offentliga stöden till bredbandsutbyggnad inriktas mot landsbygden d v s mot mindre tätorter, småorter och glesbygd. Vill ni bygga ut bredbandsnätet så undersök intresset i ert närområde och bilda en grupp som ansvarar för frågan. För att kunna söka stöd behöver ni vara en förening och ni kan använda en befintlig eller skapa en ny förening för projektet. Kontakta sedan den IT-ansvarige i er kommun för att informera er om vilka punkter ni kan ansluta er till och vilka planer som finns för utbyggnad av IT-infrastrukturen i ert område. Därefter kan ni kontakta länsstyrelsen för mer information om hur ni söker projektstöd. Observera att stöd inte kan utgå till kostnader som uppkommit före det datum som er projektansökan kom in till länsstyrelsen och att det krävs en privat medfinansiering på minst 25 procent. Under hösten och vintern 2011/2012 kommer LRF i samarbete med länsstyrelsen att ordna en kurs – Utbyggnad bredbandsnätet. För mer info se utförlig annons i detta nummer av Gröna Bladet.

Aktuella stöd

Projektstöd söks via Landsbygdsprogrammet och länsstyrelsen ger stöd med 50 procent av totalkostnaden. För projektstöd i form av förstudier är stödbeloppet max 50 000 kr. För projektstöd till själva anläggningen finns inget fastslaget maxbelopp. Villkoret är att nätet skall vara öppet för alla operatörer och tjänsteleverantörer. Sökanden ska även göra en marknadsanalys som visar hur tillgången på bredband ser ut i det tilltänkta området. För alla projekt krävs offentlig medfinansiering och kanalisationsstödet, se nedan, kan användas för detta. Blanketten "Ansökan om projektstöd" skickas in till länsstyrelsen tillsammans med en ansökan om marknadsanalys för stöd till bredband och samtycke till medfinansiering från PTS. Blanketterna kan laddas ner från Jordbruksverkets hemsida: <http://www.sjv.se>, där det även står mer om de olika stöden.

Kanalisationsstöd kan lämnas till en kommun, samfällighet eller

enskild och avser att de rör, som är avsedda för IT-infrastruktur, anläggs, dokumenteras och tillhandahålls. Stöd utgår med högst 50 procent av anläggningskostnaden dock max 35 kr/m vid samförläggning eller max 60 kr/m utan samförläggning. Stödet kan kombineras med annat offentligt stöd från Landsbygdsprogrammet, PTS medfinansieringsmedel, se nedan, eller kommunalt stöd.

Stöd från Post- och telestyrelsen (PTS) kan ges som medfinansieringsmedel och kan användas för projekt där stöd söks från Landsbygdsprogrammet och/eller från kanalisationsstödet. Länsstyrelsen förmedlar även detta stöd.

Vill du veta mer kontakta:

*Rickard Grönborg, 018-19 52 84,
rickard.gronborg@lansstyrelsen.se*

*Margareta Insulander,
018-19 53 79,*

margareta.insulander@lansstyrelsen.se

*eller Karin Svanäng, 018-19 52 24,
karin.svanang@lansstyrelsen.se*

Foto: cc.flickr.com/Helge G Keitel

Jordbruk och landsbygd

Nya grödor kan utveckla landsbygden

Allt fler konsumenter och restauranger efterfrågar speciella grödor som idag till stor del importerats. Projektet Innovation Landsbygd ger möjlighet för personer med utländsk bakgrund att arbeta med odling och marknadsföring av grödor som kan vara intressanta för inhemsk odling. Arbetet har kommit igång och på sikt är det meningen att odlare i bygden ska kunna erbjuda nya produkter till den lokala marknaden. "Vi vill på det här sättet medverka till att ersätta importerade livsmedel med produkter från uppländska lantbruk", berättar Tomas Erlandsson från projektet.

Tomas Erlandsson och Gunnar Backman ansvarar för projektet Innovation Landsbygd. De har sett hur nyanlända utlandsfödda har svårt att komma in på arbetsmarknaden samtidigt som dessa personer ofta har både intresse och kunskap om mat och livsmedelsproduktion.

Deltagarna i projektet kommer från Mellanöstern, Sydamerika, Afrika och Asien med olika lantbruksutbildningar och specialkompetenser som kompletterar varandra.

Projektet vill öka affärsmöjligheterna på landsbygden genom att föra in nya idéer och integrera personer med utländsk bakgrund. Med hjälp av coaching och utifrån egna erfarenheter och traditioner tar deltagarna fram förslag på möjliga grödor och produkter. Under sommaren har deltagarna haft testodlingar på några uppländska gårdar av grödor som okra, amarant, teff och bovete. Flera grödor är intressanta för att de är naturligt fria från gluten, näringsrika och mycket användbara. Just nu är man mitt uppe i att planera för nästa år då odlingarna ska bli större med fler produkter som kan erbjudas den lokala marknaden.

- Många av deltagarna vill både bo och arbeta på landsbygden eftersom de har erfarenhet av lantbruk, säger Tomas. I förlängningen kanske de även kan starta egna företag, fortsätter han. Det stora intresset från alla i projektet, deltagarna, lantbrukarna som upplåter mark och finansierarna, inspirerar oss att gå vidare med nya produkter och

Amaranth

Bovete

Armeniska vildgurkor och vattenmeloner.
Foto: Tomas Erlandsson

försäljningskanaler.

Två av deltagarna i projektet är Dolmayengzom och Kayoko. Dolmayengzom kommer från Indien och har arbetat med forsknings- och utvecklingsfrågor inom livsmedelsförädling. Hon är med i projektet för att få utveckla nya produkter och odla specialgrödor som hon själv efterfrågar men som hon har svårt att hitta i vanliga affärer.

- När jag köper grönsaker som är vanliga i indisk matkultur är produkterna importerade och inte särskilt fräscha, berättar Dolma.

Kayoko från Japan har skött om testodlingarna under sommaren och är fascinerad av smakligheten och kvaliteten hos grönsakerna, trots att sädden var sen.

- Mangolden som vi odlade smakade flera gånger bättre än den importerade som jag brukar köpa,

säger Kayoko. Jag tror på en ökad odling av grönsaker i Uppland och min dröm är att själv vara ekologisk odlare om några år.

Idag är de flesta specialgrödor importerade och båda Dolmayengzom och Kayoko ser stora möjligheter för inhemsk odling av sådana produkter.

- Priset på specialgrödor är högt vilket kan ge odlarna bra lönsamhet samtidigt som de korta avstånden ger konsumenterna fräscha produkter med känt ursprung, anser Dolma och Kayoko.

Anledningarna till att det finns alltför liten inhemsk odling av specialgrödor är bland annat svårighet att få tag på utsäde, osäkerhet om hur odlingen ska bedrivas och att det ofta är arbetsintensiva grödor. Samtidigt finns det en stor potential för att öka omsättningen hos odlare som satsar på specialgrödor.

Jordbruk & landsbygd

forts. Nya grödor kan utveckla landsbygden

Claes Eningsjö är en av lantbrukarna som ser en otrolig potential i projektet. Markerna som han upplåtit för testodlingarna ligger utanför Örsundsbro och deltagarna kan lätt ta sig dit med buss från Uppsala. Denna sommar har odlingarna varit på en liten yta men till nästa år räknar han med att upplåta ett helt hektar för projektet.

- Jag blev nyfiken på projektet eftersom jag själv har funderat i banorna att odla nya grödor och

gruppen har en otrolig energi som smittar av sig, berättar Claes. Framtiden får visa vad som kommer ut från projektet men jag får bättre kalkyler än idag genom att odla specialgrödor så är det ett alternativ för framtiden, fortsätter han.

Claes har också fungerat som en "dörröppnare" för gruppen och förmedlat kontakter till deltagarna i projektet.

- Det roligaste hittills, säger Claes, var nog när jag kunde hjälpa till så att Sheieb, en deltagare i projektet från Egypten, kunde få ett fast jobb.

Andra uppnådda effekter i projektet är ett planerat forskningsprojekt med SLU och förfrågningar från lokala företag som vill köpa produkter som gruppen tar fram.

Innovation Landsbygd genomförs av företaget Open Eye och stöds av Landsbygdsprogrammet genom Länsstyrelsen i Uppsala län. Projektet stöds även av Jordbruksverket, Arbetsförmedlingen, Uppsala kommun, Enköpings kommun, Östhammars kommun, Heby kommun, LRF och SKB.

Karin Svanäng 018-19 52 24

Foto: Tomas Erlandsson

Jordbruk och landsbygd

Landsbygdsprogrammet med fokus på skogen

Det finns två stöd att söka för åtgärder på skogsmark inom Landsbygdsprogrammet. Ett av dem berör ädellövskog och det andra skogens mångfald.

Inom stödet för att öka arealen ädellövskog kan du plantera ny ädellövskog eller röja/gallra för att få mer ädellövskog. Trädslagen alm, ask, avenbok, bok, ek, fågelbär, lind och lönn räknas som ädla lövträd.

Väljer du att plantera ädla lövträd så kan du söka stöd för markberedning, stängsling inklusive stängselmaterial och plantering inklusive plantkostnad. Stödet kan beviljas med högst 30 000 kr/ha. Observera att det ska vara mark där det inte funnits ädellövskog tidigare. Har du en blandskog där ädla lövträd ingår kan du få stöd med högst 60 % av kostnaden för att röja/gallra fram ädellövträden.

Röj/gallra fram ädellövskog

Plantera ädellöv

Inom stödet för att bevara och utveckla skogens mångfald finns två delar; arealstöd och schablonstöd. Du kan få ersättning för att sköta områden som är viktiga för växter och djur eller som har spår av äldre tider.

Vill du vårda en sammanhängande yta så är stödet högst 7 000 kr per ha, där kostnader för arbete som du köper in och för material ingår men

inte ersättning för eget arbete. Gäller det punktåtgärder kan schablonersättning passa bättre. Denna ersättning kan beviljas tex för att:

- hamla/frihugga naturvärdesträd (310 kr per träd)
- stängsla lövungskog i naturvårdssyfte (6 800 kr per 100 m)
- skapa död ved (80 kr per träd), frihugga och rensa kulturmiljö från träd och ris (1 100 kr per objekt eller röja/rensa stig)
- vandringsled, äldre stenmur (975 kr per 100 m).

För denna ersättning behöver du inte redovisa några kvitton så du kan göra arbetet själv eller leja bort det.

Är din fastighet större än 40 ha så måste den vara målklassad, t ex genom en grön skogsbruksplan, för att du ska kunna söka stödet skogens mångfald.

Kontakta gärna Skogsstyrelsen innan du söker stöd 018-27 88 00. Då får du gratis rådgivning inklusive fältbesök på din fastighet samt information om

Skapa brynmiljöer

Frihugga och rensa kulturmiljö

hur du fyller i ansökan.

Blanketter för att ansöka hittar du på www.skogsstyrelsen.se/landsbygdsprogrammet.

Helena Ringblom, Skogsstyrelsen,
018-27 88 28

Frihuggning av naturvärdesträd. Foto denna sida: Mikael Ekstrand.

Jordbruk & landsbygd

Sök LOVA-bidrag senast den 30 november!

I höst finns åter möjlighet att söka bidrag till åtgärder som minskar fosfor- och kväveutsläpp till sjöar, vattendrag och kustvatten, samt till båtbottentvättar. Ansökningar ska vara inne senast 30 november 2011.

Länsstyrelsen delar varje år ut så kallade LOVA-bidrag till lokala vattenvårdsåtgärder i Uppsala län. Bidraget syftar främst till att minska övergödningen i hav, sjöar och vattendrag. Ett LOVA-projekt kan

exempelvis vara inriktat på åtgärder som strukturkalkning, kalkfilterdiken eller våtmarksrestaurering. I år beviljades bland annat nio projekt som omfattar strukturkalkning av lerhaltig åkermark, vilket minskar växtnäringssläckaget från jorden. Tillsammans har de sökande - LRF-avdelningar och andra ideella föreningar - fått 2 miljoner kronor, som motsvarar 50 procent av projektens stödberättigande kostnader.

LOVA-bidrag kan inte ges till vinstdrivande företag eller enskilda

personer. Ett lantbruksföretag kan därför inte söka LOVA-bidrag, men däremot LRF-avdelningar, vattenvårdsföreningar eller annan icke vinstdrivande ekonomisk förening.

Läs mer om LOVA och hämta ansökningsblankett med anvisningar på Länsstyrelsens webbplats: <http://www.lansstyrelsen.se/uppsala/Sv/naringsliv-och-foreningar/projektstod/LOVA/Pages/default.aspx>

Ingrid Wänstrand,
tel. 018-19 51 26,

ingrid.wanstrand@lansstyrelsen.se,

Mälardalens unika parklindor - en skötselvägledning

Har du lind där du bor? Visste du att Mälardalens bestånd av parklind är unikt i Europa? Parklinden utgör ett grundläggande element i många av våra parker och alléer, framför allt i herrgårds- och slottsanläggningar kring Mälaren. Idag är dock träden åldriga och inte sällan skadade till följd av felaktig eller bristfällig skötsel. Nu finns en enkel vägledning med råd om skötsel och förnyring av lind som länsstyrelserna kring Mälaren gemensamt tagit fram. Det är för att öka kunskapen om lind

och rädda så många som möjligt av dessa ståtliga träd som vi nu ger ut dessa skötselansvisningar. Träden har höga naturvärden och säger mycket om vår kulturhistoria. Det är viktigt att planer upprättas för vård- och skötsel av äldre lindbestånd och för planteringar av lind i kulturhistoriskt intressanta miljöer, och att detta görs i samråd med sakkunniga. Det är också bra att veta att det finns möjligheter till ekonomiskt stöd för restaurering, förnyring, återplantering och löpande skötsel av träd. Rapporten kan beställas från kontakt nedan eller laddas ner från Länsstyrelsens webbplats.

Maria Forslund 018-19 52 79

SAM-ansökan 2011

Kontrollera ditt utdrag ur CDB-registret

Du som har nötkreatur och söker jordbrukarstöd fick under vecka 35 brevet "Kontrollera dina uppgifter i CDB" med utdrag ur Centrala nötkreatursregistret. Kontrollera så att uppgifterna om vilka djur som finns på din produktionsplats stämmer. Hur du rättar dina uppgifter står i brevet.

Delutbetalning för miljöersättningar och kompensationsbidrag betalas ut i oktober

I år är delutbetalningen 75 procent av den totala ersättningen som betalas ut för miljöersättningarna och kompensationsbidraget. Jordbruksverkets mål var att minst 90 procent av ansökningarna skulle vara beslutade till delutbetalningen.

För Uppsala läns del nådde vi inte riktigt fram till 90 %, men vi har betalat ut 51,5 miljoner kronor till länets lantbrukare den 5 och 12 oktober. Preliminär tidsplan för utbetalningarna av SAM-2011

Miljöersättningar och kompensationsbidrag

- 5 oktober delutbetalning (75% av totala beloppet)
- 28 december
- 31 januari
- 29 februari
- 30 mars

Gårdsstöd

- 1 december
- 28 december
- 19 januari, därefter varje vecka

Handjursbidrag

- 28 december delutbetalning
- Slututbetalning 30 mars 2012

Kvalitetscertifiering

- 27 april 2012

Foto: Lovisa Lanneborn. Kossan ägs av Eva & Anders Johansson i Kullersättra

Jordbruk och landsbygd

Bromsa tisteln!

I år har tisteln varit ett stort problem i flera områden i Uppsala län. Värst drabbade är områden med lerjordar och ensidig spannmålsodling och kanske framförallt ensidig spannmålsodling som är ekologisk. Svag övervintring hos många höstgrödor, en tjälfri vinter och en torr sommar med glest bestånd av vårsådd spannmål har gynnat tistel. Får den väl fäste sprider den sig effektivt och ett kraftigt bestånd kan leda till mycket stora skördenedsättningar.

Problemen med tistel varierar med årsmån och odlingstrender. Under 90-talet hade vi till exempel några tuffa tistelår i Sverige. Mycket mark hade legat i träda och tisteln hade därför tillåtits breda ut sig utan konkurrens från andra grödor. Det ledde till problem när intensiv spannmålsodling tog fart på dessa skiften i och med införandet av EU-ersättningar.

Likaså har bekämpningsmetoderna varierat från tisteljärnet på 40-talet till de kamerastyrda radrensare som har utvecklats på 2000-talet. Växtföljdens betydelse minskade när växtskyddsmedlen gjorde intåg på 50-talet. På senare år har växtföljden fått större betydelse igen i och med den ökade ekologiska produktionen.

Ett svårbekämpat ogräs

Åkertisteln är flerårig och förökar sig med både frön och rotutlöpare. Fröna kan spridas ett tiotal meter med vinden och lever sällan längre än något år. Frönas groning stimuleras av ljus. Rotutlöparna kan sprida sig flera meter per säsong under gynnsamma förhållanden. Rötterna är kraftiga och sträcker sig djupt vilket gör att tisteln klarar torka och näringsbrist bättre än ettåriga grödor. Tisteln förekommer för det mesta fläckvis på fälten. Oftast är det ett enda frö som etablerats och sedan sprider sig plantan utåt med rotutlöpare. Konkurrenssvaga grödor, plöjningsfri odling, ensidig spannmålsodling, mark utan konkurrerande vegetation, milda vintrar och oputsade åkerkanter gynnar tisteln.

Åtgärder

Problem med tisteln förebyggs främst med en bra växtföljd och en

konkurrenskraftig gröda. För att uppnå effektiv bekämpning gäller det att göra den vid rätt tidpunkt. Tre till sju veckor innan blomning har tisteln som lägst energi i rötterna. Då är den som mest känslig för åtgärder som avslagning, jordbearbetning och kemisk bekämpning.

● Växtföljd

Genom att lägga in vall som får ligga i två år och slås av två gånger per säsong missgynnas tisteln. Oftast sammanfaller tiden för ensilageskörd med den period då tisteln är som mest känslig för avslagning. Rödklöver och lusern konkurrerar starkt med åkertisteln.

● Fånggröda

Genom att bryta av spannmålsgrödorna med en fånggröda tvingas tisteln konkurrera om ljus, vatten och näring och därmed hämmas tillväxten efter skörd. Genom att putsa fånggrödan effektiviseras bekämpningen ytterligare. Sedan 2010 finns det möjlighet att söka ersättning för odling av fånggrödor i Uppsala län. Ersättningen är 900 kr/ha.

● Val av grödor

Åkertisteln kräver mycket ljus och konkurreras ut av en tät och frodig gröda. Ettåriga grödors konkurrenskraft rangordnas från mest konkurrenskraftig till minst konkurrenskraftig enligt följande: råg, rågvete, höstkorn, höstraps, höstvetete, havre, vårkorn, vårvete, vårraps, ärt, åkerböna, lupin, sockerbetor, majs och lin. Höstsäd konkurrerar bättre än vårsäd eftersom den kommer igång snabbare på våren och har ett kraftigare rotsystem. Vårsädens konkurrenskraft kan förstärkas genom tidig kvävegödsling (30-50 kg N/ha). Det är viktigt att välja en konkurrenskraftig gröda innan exempelvis odling av trindsäd eller lin. Det är också fördelaktigt att samodla trindsäd och stråsåd eftersom det ökar konkurrensen jämfört med trindsäd i renbestånd.

● Kemisk bekämpning

Fenoxysyror och flera andra herbicider är effektiva mot tisteln. Vid glyfosatbehandling på stubben på hösten är det viktigt att vänta 2-4

Tistelns kraftiga rotsystem ger den konkurrensfördel gentemot ettåriga grödor. Källa: Korsmos ogräsplanscher.

veckor efter skörd för att komma åt tisteln när den är som mest känslig. I jordbruksverkets ogräsdatabas (<http://www.sjv.se/etjanster/etjanster/ograsdatabas>) finns aktuell information om kemisk bekämpning.

● Jordbearbetning

Våra torra somrar här i Uppsala län ger tisteln konkurrensfördel å ena sidan men underlättar den mekaniska bekämpningen å andra sidan. En stor del av åkertistelns rotsystem ligger under plogdjup. Därför försvagas inte tisteln av plöjning och stubbearbetning lika bra som exempelvis kvickrot, som har ett grundare rotsystem.

Rekommenderade åtgärder mot tisteln

- Skaffa avsättning för vallgröda
- Se till att vårsäden inte saknar kväve på våren
- Putsa vall, åkerkanter samt tistelfläckar i fälten 2-3 ggr per säsong. Putsa några veckor innan blomning
- Odlå höstsådda grödor
- Vårplöj om möjligt
- Stubbearbeta direkt efter skörd

Jordbruk och landsbygd

Tisteln växer oftast fläckvis. Detta är ett exempel på ett fält med mycket tistel där det finns risk att den inte blir godkänd vid en eventuell kontroll. Fotograf Ulf Rosendahl

forts. Bromsa tisteln!

Därför är svartträda en mindre effektiv bekämpningsmetod mot åkertistel. Ogräsharvning har ingen effekt mot åkertistel. Rotogräs återhämtar sig bättre än grödan efter en ogräsharvning, vilket betyder att intensiv ogräsharvning gynnar åkertisteln.

Stubbearbetning direkt efter skörd och djup plöjning har visat god effekt. Plöjning sker med fördel på våren på lättare jordar eftersom det ger ett konkurrensförsprång till grödan. Det är då viktigt att så i nära anslutning till plöjningen. Sedan 2010 finns det möjlighet att söka ersättning för vårbearbetning i Uppsala län. Ersättningen är 500 kr/ha. För att höstplöjning ska vara effektivt bör den kompletteras med en konkurrenskraftig höstsådd gröda som exempelvis råg eller höstvete.

● Avslagning och radrensning

Dikeskanter och tistelfläckor på fälten bör man slå av 2-3 gånger per säsong för att förhindra spridning in på fälten.

Gröngödsling bör slås tre gånger per säsong om det finns problem med tistel. Kombinationen avslagning och en frodig gröda som förhindrar ljusinsläpp är den mest effektiva mekaniska bekämpningsmetoden. Försök med tistelskärare och med optiskt styrd radrensning i spannmålsodling har gett positiva resultat.

Lagar och regler

Flyghavre är det enda ogräset i Sverige som måste bekämpas enligt lag. Däremot ska ogräs hållas efter för att uppfylla kraven för miljöersättning för ekologisk produktion. För att berättiga till ersättning måste odlingen ske "med sikte på god skörd".

Vill du veta mer om åkertisteln?

Att bromsa tisteln är en utmaning och det gäller att sätta in åtgärderna i tid. Den effektivaste bekämpningen är en varierad växtföljd som innehåller flerårig vall. Satsningen på biogas i Uppsala län kan förhoppningsvis i framtiden leda till att även växtodlingsgårdar får avsättning för

vallgrödan. Den tekniska utvecklingen när det gäller mekanisk bearbetning som exempelvis radrensning med optisk styrning är också lovande.

Vilka åtgärder skulle passa bäst på din gård? Projektet Greppa Näringen erbjuder kurser och kostnadsfri rådgivning inom en mängd olika områden. Målgruppen är främst lantbrukare med mer än 50 hektar och/eller mer än 25 djurenheter. Greppa Näringen erbjuder till exempel rådgivning om växtskyddsstrategier. Målet är att optimera insatsen av växtskyddsmedel ur både miljö- och ekonomisk synvinkel. För ekologiska gårdar finns det rådgivning om kvävestrategier där ni diskuterar olika växtföljders och bearbetningsmetoders inverkan på kväveeffektivitet och ogräsförekomst, med sikte på god skörd.

Hör av er till Cecilia Bertholds på Länsstyrelsen (018-195064) eller till er rådgivare för mer information!

Kurser & rådgivning

Om aktiviteterna

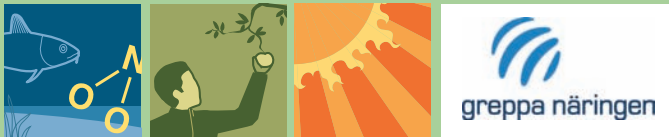
Här kan du se aktuellt kursutbud och vilken rådgivning som erbjuds. Aktiviteterna som annonseras här genomförs av olika aktörer men bekostas alla helt eller delvis genom Landsbygdsprogram 2007-2013 som finansieras av EU och svenska staten. För en del aktiviteter tas också en deltagaravgift. Eventuell deltagaravgift anges i annonsen. Efter sista anmälningdag är anmälan bindande.

Önskemål? Har du önskemål om andra aktiviteter än de som annonseras här är du välkommen att kontakta Anna Anjou, anna.anjou@lansstyrelsen.se alt 018-195330.

Upphandling av kompetensutveckling

Länsstyrelsen upphandlar nu aktiviteter inom målområdena ingen övergödning, giftfri miljö och begränsad klimatpåverkan samt inom Greppa Näringen. Aktiviteterna ska vända sig till lantbrukare och trädgårdsföretag och genomförs under 2012. Förfrågningsunderlaget publiceras via Allego, med start i oktober. Är du aktör inom lantbruk och trädgård är du välkommen med anbud. Läs mer om villkor samt hämta ditt förfrågningsunderlag via www.allego.se

Asnaketch Woldetensaye 018-195203

Energikartläggning hos lantbruk med mindre än 100 djurenheter

Nu kan lantbruksföretag med mellan 50 och 100 djurenheter få en energikartläggning till starkt subventionerat pris.

Hushållningssällskapet erbjuder jordbruksföretag energikartläggningar som mynnar i en plan för att genomföra ev. sparåtgärder. Kartläggningen genomförs i grupper med 3–5 företag med liknande produktionsförhållanden och som ligger någorlunda nära varandra geografiskt.

Grupperna träffas på en av deltagarnas företag och får en grundläggande genomgång kring potentialen i att spara energi. Sedan gör gruppen en gemensam kartläggning på den aktuella gården. De deltagare vars företag man inte besöker får i uppgift att fylla i en mall för kartläggningen av den egna gården och som de skickar in till Hushållningssällskapet och får kommenterad.

Tidpunkt: Träffarna genomförs under vinterhalvåret 2011/2012. **Pris:** 950 kr/företag, exklusive moms. **Intresseanmälan** görs till energirådgivare Gunnar Hadders, Hushållningssällskapet, Uppsala. Tfn 018-56 04 12, gunnar.hadders@hushallningssallskapet.se

Energilots – Gårdsvärme

Funderar du på en alternativ uppvärmning av gården. Bostäder, ekonomibygnader, gårdsverkstad, spannmålstorken mm.

Beroende av deltagarnas intresse så styr vi träffarnas inriktning. Vi tar bl.a upp:

- Bränsleslag och pannlösningar
- Hanteringsutrustning
- Pannrum
- Solfångare
- Kulvertar, värmeväxlare, aerotemper mm
- Ekonomi

Vi träffas 3 gånger och gör dessutom studieresa.

Första träff: 18.30 den 7 november. **Tid:** 18:30.

Plats: LRF Konsultkontoret, Industrigatan 8, Gnesta.

Kursavgift: 1000 kr exklusive moms. Gediget kursmaterial ingår.

Energilots – Energieffektivisering

Funderar du på hur du kan spara el, eldningsolja och diesel på gården.

Beroende av deltagarnas intresse så styr vi träffarnas inriktning.

Vi tar bl.a upp:

- Energikartläggning och nyckeltal
- Energieffektivisera torken
- Sparsam körning
- Belysning, ventilation, värmeåtervinning
- Styrning av elmotorer samt ny teknik för elmätning
- Ekonomi

Vi träffas 2 gånger. **Första träff:** 18.30 den 10 november. **Tid:** 09.30. **Plats:** LRF Konsultkontoret, Norrtälje. **Kursavgift:** 300 kr exklusive moms.

Anmälan: till båda kurserna: Karin Karlsson 013-377002 senast 3 dagar före kursstart.

Information: Christer Johansson 0708-261738, christer.johansson@konsult.lrf.se

Kurser & rådgivning

Kreativ affärsutveckling

Hur skapar du ett personligt varumärke? Vad sänder du för budskap? Håller dina avtal? Lever du som du lär?

Målet med kursen är att du skall få ny insikt och kunskap om bl.a. vikten av dina personliga värderingar. Programmet innehåller spännande föredrag där teori varvas med verklighetsbaserade övningar.

Hur skriver man ett enkelt, bindande avtal?

Tis 8 november kl 18.00-21.00 . **Inspiratör:** Margareta Mörck, jurist, författare. **Innehåll:** att skriva bindande avtal för olika syften t ex för samarbete. **Kostnad:** 550 kr. ex moms inkl. Måltid/buffé med dryck. **Lokal:** Solsigillet, Enköping. www.solsigillet.se. **Anmälan** senast 24 oktober

Hur vårdar du ditt personliga varumärke?

Lö 14 januari 2012 kl 10.00-17.00 * **Inspiratör:** Kerstin Öhman. Immix ab. www.immix.se. **Innehåll:** Hur överlever ditt varumärke? Lever du som du lär? Är du trovärdig? Dagen ägnas till stor del åt praktiska övningar bl.a. med arbetsmaterial som du använder i din verksamhet! **Kostnad:** 750:- ex. moms inkl. närproducerad lunch och fika. **Lokal:** Frötuna gård, Rasbo. www.frotuna.nu. **Anmälan** senast 16 december 2011

*Deltar du i hela programmet erhåller du 100:- rabatt på totalpriset.

Frågor och anmälan: Ulrika Forsberg, 070 290 99 35, ulrika@distinktdam.com. Mai Lundell mai@distinktdam.com.

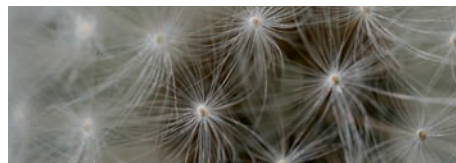
www.distinktdam.com Distingo art & management ab

Anpassa och optimera din ogräsbekämpning

Kravet på ökad anpassning av bekämpningen inom lantbruket ökar och 2014 skall integrerat växtskydd tillämpas inom hela EU. På kursen diskuterar vi hur detta påverkar oss i praktiken och tyngdpunkten kommer att ligga på ogräsbekämpning och hur den kan anpassas på bästa sätt för en väl fungerande växtodling.

- Genomgång av viktiga problemogräs och växtföljdens betydelse för ogräsfloran
- Olika preparatgrupper och dess verkan samt beståndsdynamik för att öka grödans egen konkurrens.
- Diskussion kring integrerad bekämpning.

För mer information om platser och datum samt anmälan se AgriFocus hemsida, www.agrifocus.se, där vi lägger ut detaljerad information.

Utveckla ditt företag inom hållbar turism eller ekoturism!

Under jan.-maj genomför vi sex seminarium och workshops där vi hjälper dig med utveckling inom hållbar turism. Vi går igenom förutsättningar som behövs, kvalitetsarbete, miljömålsanpassning, paketering, exportmognad och marknadsföring mot både svensk/utländsk marknad. Fokus finns även på lokal samverkan och destinationsperspektiv. Teori från erfarna företagare i branschen varvas med tillämpning av teorin i ditt egna företag. Du erbjuds även individuell handledning.

Tid och plats: Start i jan 2012. Plats och datum presenteras inom kort till den som anmäler intresse. **Deltagaravgift:** 4 000 kr. ex. moms, måltider och ev. logi. **Kontakt och anmälan:** Marie Eriksson, marie@ekoturism.org, 070 - 530 22 16. **Arrangör:** Svenska Ekoturismföreningen

Bredbandsutbyggnad

Företagare och boende på landsbygden med ingen eller begränsad tillgång till fast bredbandsnät erbjuds en kurs som visar på möjligheter kring utbyggnad av bredband på landsbygden. Kursen behandlar förutsättningar, regler, förankring, projektering och budgetering av ett samfällt bredbandsnät. Kursen omfattar även hur en upphandling genomförs och hur en ansökan om stöd för bredbandsutbyggnad till Länsstyrelsen kan göras.

Tid: Under perioden november 2011 t.o.m. april 2012. **Deltagaravgift:** 500 kronor exklusive moms. **Anmälan:** Senast den 15 oktober till malardalen@lrf.se. **Kontakt:** Kontakta Håkan Lindström, verksamhetsutvecklare på LRF Mälardalen, 0171-41 76 37. **Arrangör:** LRF i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

Nya kurser som utvecklar
ditt livsmedelsföretag

Kommunicera Mervärden

Är du mathantverkare, producent, har gårdsbutik, café, catering, restaurang, B&B eller dylikt?

Då är det här kurser för Dig!

Konsumenterna köper gärna mervärden. Men, vad är mervärde? "Kommunicera mervärde" är en serie kurser om livsmedel.

Kurserna ger kunskap om viktiga mervärden såsom kvalitet, nyttigt, smaker och förpackningar. Du kommer att få många bra tips för produktutveckling, marknadsföring och hur du kommunicerar mervärden med dina kunder. Välj de kurser som passar just dig och ditt företag!

Packa Smart - förpackningslösningar till småskalig livsmedelsproduktion, 1 dag

Vilka möjligheter och krav har en förpackning? Expertföreläsare från The Packaging Arena. De arbetar med att hitta lösningar för småskaliga producenter.

- förpackning som mervärde
 - förpackningar lämpliga för livsmedel
- Uppsala nov 2011; Örebro nov 2011

Smak - mycket användbart mervärde, 1 dag

Våra sinnen styr vår värld heter det. Lär dig använda smak som mervärde.

- köplust och sinnen
- fett är viktig smakbärare - men vilket fett och hur mycket?
- lär dig sätta ord på smakerna
- Praktisk "smakskola"

Strängnäs 24 nov 2011; Örebro 29 nov

Kvalitet i råvara och förädling, 1+1 dagar

Hos råvaror och i förädling påverkas kvalitén av många faktorer. Kunskaper om dessa är viktiga i kvalitetsarbetet och grunden för mycket av produktutvecklingen.

Dag 2 väljer du mellan mjöl och bageri, kött och chark, fisk, mejeri, matfett och ägg eller frukt - grönsaker och potatis.

- vad händer i livsmedlen naturligt och vid förädling?
- hur kan du påverka kvaliteten?
- grunder i produktutveckling

Del 1: Uppsala 7 nov 2011; Nyköping 11 nov 2011

Del 2: Frukt, grönsaker & potatis: 9 feb 2012

Mjöl & bageri: 15 mars 2012

Mejeri & matfett & ägg: 30 april 2012

Kött & chark: 4 sept 2012

Fisk: 1 okt 2012

"Funktionella" livsmedel - En ny säljande trend, 1 dag

Industrin introducerar i rask takt hälsosamma produkter sk Functional Food t ex med nyttiga magbakterier. Även du kan hänga på denna framgångsrika trend. Vanliga produkter kan ha "extra" nyttiga egenskaper t ex blåbär, havtorn, grönsaker, matolja, ost, surdegsbröd, fisk och kött. Vilka är de nyttiga egenskaperna? Vi reder också ut vad man får säga om sambandet mellan mat och hälsa.

Strängnäs 26 mars 2012; Uppsala 29 mars 2012

Sista anmälningsdag: 10 dagar före kursstart . Anmälan skickas till:

info@prebio.se. Deltagaravgift: 400 kr + moms per dag. **Kontakt:** Prebio Utbildning Maria 0705-224 339

Läs mer om kurserna på www.prebio.se

Havtorn. Foto: Ingemar Lindqvist.

Ystning

Under en heldag kommer vi att jobba med möjligheter och utmaningar när det gäller ystning. Kursen är steg två i en aktivitet som påbörjades i våras. Du som inte deltog i del ett är varmt välkommen i mån av plats.

Dagen börjar med genomgång av de ystningsprotokoll som var och en förde under den första utbildningsdagen. Vi jämför resultat om temperaturen höjs eller sänks, om tiden minskas eller ökas samt hur texturen påverkas.

Andra halvan av dagen används till att bl.a. gå igenom hur ett år på ett mejeri/ysteri ser ut. "Nära döden upplevelser" - vad kan gå snett?, hur förlopp kan påverkas, vilka bakterier som behöver kontrolleras och hur ofta.

Max 10 personer

Plats: Hos Karin Strömberg på Ostbiten i Granhammar, SV om Örebro. **Tid:** 9 november kl 09 – 16. **Lunch:** fixar Karin. Mejerikläder tar ni med er själva. **Kostnad:** 300 kr exkl. moms och förtäring. **Anmälan** senast den 15 oktober till: AnnaKarin Landin, Matkonsult Hushållningssällskapet. annakarin.landin@hushallningssallskapet.se, 019-603 27 19

Kurser och rådgivning

Rådgivning om ekologisk grönsaksodling

Det finns möjlighet till rådgivning om yrkesmässig odling av grönsaker på friland. Kontakt: Elisabeth Ögren, Länsstyrelsen i Västmanland, 070-325 38 12.

Rådgivning om ekologisk fjäderfäproduktion

För dig som tänker utöka den ekologiska produktionen eller lägga om till ekologisk fjäderfäproduktion finns möjlighet till rådgivning. Kontakt: Åsa Odelros, 070-697 66 11 eller 0291-610 41.

Rådgivning om ekologisk grisproduktion

HS Konsult har startat en grupp för ekologiska grisproducenter som vill utveckla sin produktion. Är du intresserad av att ansluta dig till gruppen? **Kontakt:** Stina Stabo på HS Konsult, 018-56 04 19 eller 070-399 11 89.

Introduktionskurs i ekologisk odling av sparris.

Sparris är en exklusiv och lättsåld gröda med möjlighet till god förtjänst. Kom och lär dig om förutsättningar, möjligheter, fallgropar och lösningar. Länsstyrelsen ordnar en kurs med Kirsten Jensen, erfaren trädgårdsrådgivare från Länsstyrelsen i Västra Götaland. Dagen avslutas med besök i Anders och Birgitta Sjös sparrisodling.

Tid och plats: Den 30 november, Säbyholmsskolan, Upplands-Bro. **Anmälan och kontakt :** Senaste den 15 november till Mette Kjöbek Petersen, mette.kjobekpetersen@lansstyrelsen.se, 08-785 41 97. **Arrangör:** Länsstyrelsen i Stockholms län. **Målgrupp:** landsbygdsföretagare i Mälardalenregionen

Kan örter ge ett mervärde till ditt företag? – Självklart!

Kom till en inspirerande kurs om örtodling och lär dig mer om möjligheterna med en egen örtagård. Kursen vänder sig till dig som har eller funderar på att starta någon form av besöksverksamhet på landsbygden – boende, café, gårdsbutik eller liknande, eller till dig som planerar att satsa på trädgårdsturism. Kursen vänder sig också till producenter av örter.

Lisbeth Almark guidar oss under dagen. Lisbeth har odlat örter i mer än 35 år och driver företaget Kronor

& Örter Örtagården Mon. Läs mer på www.almark.se.

Programpunkter:

- * Örter – mångfald och möjligheter
- * En bildvandring i Örtagården Mon
- * Växtval för olika lägen och teman
- * Anläggning, plantering och skötsel – stor/liten kryddgård
- * Smakligare mat och blommig färgning

Mer information kommer att skickas ut efter anmälan. OBS! Till utskicket bifogas en deltagarlista. Vill du inte vara med på den listan – meddela detta vid anmälan!

Tid: 11 november kl. 09:00 – 16:00.

Plats: Länsstyrelsen, Västerås.

Anmälan: Senast den 4/11 via Kurskalendern på Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/vastmanland alt. via Agneta Mattsson, Landsbygdsenheten, 021-19 50 24. Du som inte tillhör målgruppen för aktiviteten är välkommen i mån av plats. **Kostnad:** 300 kr plus moms. Kostnad för fika och lunch tillkommer. Vid avanmälan efter 9/11 eller om du uteblir utan att ha hittat en ersättare, debiteras 200 kr plus moms samt eventuell kostnad för förtäring som inte går att avboka. **Frågor:** Kontakta Elisabeth Håkansson, 021-19 50 40, elisabeth.hakansson@lansstyrelsen.se

Kurser & rådgivning

Välkommen till Greppa Näringens kurs.

Välkommen till Greppa Näringens kurs. Kursen består av en dag på sal i Uppsala den 9 nov och en dags studebesök på Nibble lantbruk AB, Västerås den 15 nov. Lantbruket och miljön är i fokus med tema växtnäringsfrågor, energieffektivisering, växtskydd och klimatanpassning. Medverkar på kursen gör bland annat Anders Carlborg, KRAV, John Löfkvist, Agrifokus och Karin Svanäng, Länsstyrelsen

Kursen är kostnadsfri och öppen för alla som är intresserade! Läs mer och anmäl dig på länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/upsala eller kontakta Asnaketch Wolde-tensaye. Tel. 018-19 52 03 .

Individuell rådgivning

Greppa Näringen erbjuder kostnadsfri individuell rådgivning som både lantbrukare och miljön tjänar på. Målen är minskad övergödning, säker användning av växtskyddsmedel och minskade utsläpp av klimatgaser. Inom flera olika rådgivningsmoduler erbjuds till exempel växtnäringsbalanser, kväve- och fosforstrategier, växtskyddshantering, kontroll av foderstater, markpackning och mycket mer anpassat efter gårdens produktion.

Du som har mer än 50 hektar åkermark och/eller mer än 25 djurenheter är välkommen att bli medlem.

Greppa Näringen är en samordnad satsning mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna med stöd av LRF. Rådgivningen finansieras inom Landsbygdsprogrammet. **Läs mer** om Greppa Näringen på www.greppa.nu. **Kontakt** på Länsstyrelsen: Asnaketch Woldetensaye 018-195203

Tänk på att inte höstplöja skiften där du sökt ersättning för vårbearbetning

Har du ett åtagande för miljöersättningen minskat kväveläckage? Tänk då på att du inte får höstplöja skiften där du har sökt ersättning för vårbearbetning. Om du höstplöjer sådana skiften riskerar du avdrag på din miljöersättning. I SAM Internet eller i en kopia av din SAM-ansökan kan du se för vilka skiften du har sökt ersättning för vårbearbetning.

Maria Sillén 018-195104

Stallperioden är här !!

Den hittills så fina hösten kan snabbt förvandlas till mindre behagligt höstrusk. I skrivande stund har mörkret lagt sig ute, regnet piskar mot fönstret och blåsten viner runt knuten. Det är i början på oktober och det första snöovädret har dragit in över Kiruna. Det är alltså hög tid att ordna för djuren så att det finns plats för alla, antingen i stall eller i ligghall. Det gäller att planera och bland annat anmäla till slakt i god tid för att undvika slaktköer som brukar kunna uppstå under hösten.

Djur som hålls som utegångsdjur ska under vinterhalvåret ha tillgång till dragfri ligghall med torr och ren liggplats. Nötkreatur, grisar, får och getter betraktas som utegångsdjur om de är ute tolv timmar eller mer per dygn. För hästar krävs ligghall om de är ute mer än 16 timmar per dygn.

Kravet på ligghall gäller när betestillväxt inte längre sker. Något exakt datum när det är finns inte men

det är lämpligt att vara beredd från mitten av oktober beroende på vädret och de berörda djurens individuella behov. Från mitten av november bedöms den kalla årstiden definitivt ha infunnit sig.

Djurens allmäntillstånd, hull, hårrem, ålder etc. påverkar köldtåligheten och klimatet har stor betydelse. När det är kallt och torrt isolerar pälsen bra om den är ren och torr medan nederbörd i kombination med blåst är det som påverkar djur mest negativt då de kyls ner lättare. Detta talar för att inte vänta tills det blir riktigt kallt innan man ordnar med stall eller ligghall, särskilt för svagare och/eller mer sårbara individer.

Varje år får Länsstyrelsen in befogade anmälningar om att djur hålls ute dygnet runt utan tillgång till ligghall. Det kan innebära avdrag på EU-stöden och även leda till brott mot Djurskyddslagen.

Som med alla regler så finns undantag. Nötkreatur kan hållas ute utan

ligghall under vintern om djurhållaren anslutit sig till ett kontrollprogram för utegångsdjur. Kontakta Svensk Djurhälsovården (www.svdhv.org) om Du vill veta mer.

*För frågor ring
djurskyddshandläggare Catarina
Lehman 018-1951 66 eller
018-1951 60.*

Foto: Catarina Lehman

TELEFONLISTA LANDSBYGD

Efternamn	Arbetsuppgifter	Telefon
Anjou Anna	Samordnare kompetensutveckling	018- 19 53 30
Bengtsson-Sjörs Karin	Åtagandeplaner, Utvald miljö, SAM Internet	018- 19 51 23
Bertholds Cecilia	Samordnare av Greppa Näringen och stödansvarig för ekologisk produktion	018- 19 50 64
Björklin Ann-Sofie	Handläggning, fältkontroll, djurkontroll	018- 19 53 66
Céwe Suzanne	Samordnare handläggning, SAM Internet	018- 19 53 40
Dernroth Martina	Samordnare utvald miljö, åtagandeplaner för betesmarker/slätterängar, ängs- och betesmarksinventeringen	018- 19 53 13
Fors Maria	Handläggning	018- 19 50 69
Fredriksson Catrine	Handläggning återkrav	018-19 51 21
Gunnerhed Malin	Handläggning, Stödansvarig för vallstödet, Utvald Miljö överloppsbyggnader, alléer, gärdesgårdar, våtmarker.	018-19 51 06
Gustafsson Siretskaya Linda	Handläggning återkrav	018-19 50 52
Holm Inga	Handläggning, SAM Internet	018- 19 52 45
Insulander Margareta	Samordnare företagsstöd & projektstöd	018- 19 53 79
Josefsson Ing-Marie	Handläggning, Gröna Bladet	018- 19 53 50
Karlsson Paul	Våtmarker, markavvattning	018- 19 53 71
Käll Cecilia	Handläggning åtagandeplaner	018-19 52 19
Lanneborn Lovisa	Tvårvillkor, djurkontroll, fältkontroll	018- 19 51 27
Larsson Kristin	Handläggning, fältkontroll	018- 19 50 97
Larsson Lis	Kontroller och handläggning	018-19 51 75
Löhman Erika	Samordnare kontroller	018- 19 52 78
Neidhardt Mattias	Blockkartor, blockredigering, SAM Internet	018- 19 51 36
Nilsson Margareta	Samordnare utbetalning, SAM Internet	018- 19 53 65
Nilsson Åse	Tvårvillkor, djurkontroll, fältkontroll	018- 19 50 54
Nyman Jessika	Handläggning, fältkontroll	018- 19 51 14
Näslund Kalle	Blockkartor, blockredigering	018- 19 51 33
Pettersson Linnéa	Samordnare utbetalning företagsstöd & projektstöd	018- 19 53 91
Redgård Jenny	Handläggning, fältkontroll	018- 19 51 29
Rosendahl Ulf	Förvärvstillstånd, sprutbehörighet, fältkontroll	018- 19 53 62
Woldetensaye Asnaketch	Handläggning, fältkontroll, Greppa Näringen	018- 19 52 03
Sillén Maria	Handläggning och stödansvarig för minskat kväveläckage	018-19 51 04
Svanäng Karin	Handläggare inom energi och klimat samt bredbandsfrågor	018-19 52 24
Wängstrand Håkan	Handläggning, fältkontroll, Utvald miljö	018- 19 50 14
Åsberg Tove	Tvårvillkor, djurkontroll, fältkontroll	018- 19 51 21

E-postadresser till personal på Länsstyrelsen:
fornamn.efternamn@lansstyrelsen.se
grona.bladet.c@lansstyrelsen.se

Nästa nummer av Gröna Bladet kommer i februari. Vill du ha Gröna Bladet med e-post? Maila ditt namn, e-postadress och kundnummer till: grona.bladet.c@lansstyrelsen.se